

Toll- og avgiftsdirektoratet
Avdeling for toll, merverdiavgift og vareførsel

Saksbehandler: Svein Olav Grønlie
t: 22 86 04 27 | f: 22 86 02 24

Vår dato: 12.08.2014 | Deres dato:
Vår ref: 2013/01015 | Deres ref:
Ark. nr: 756.0

RUNDSKRIV TIL TOLLVESENET OG NÆRINGSLIVET
Vedr.: Iverksetting av Frihandelsavtalen EFTA-Costa Rica og Panama

Utgitt på nett og som særtrykk

Iverksetting av Frihandelsavtale

mellom

EFTA-landene
(Island, Liechtenstein, Norge og Sveits)

og

Costa Rica og Panama

Pr. 19. august 2014

1. INNLEDNING	3
1.1 Generelt	3
1.2 Ikrafttredelse	3
1.3 Tolltariffen – preferansetollsats	4
1.4. GSP-systemet	4
1.5 Praktiske tiltak	4
2. NÆRMERE OM AVTALENES INNHOLD	4
2.1 Frihandelsavtalen EFTA-Costa Rica og Panama	4
2.2 Jordbruksvarer	5
2.3 Tollmyndighetenes forpliktelser	6
3. FRIHANDELSOMRÅDET – EFTA-Costa Rica og Panama	6
4. NÆRMERE OM VAREOMFANGET	6
a) Produkter som hører under kapitlene 25 - 97 i HS-nomenklaturen (tolltariffen)	6
b) Fisk og andre marine produkter	6
c) Jordbruksvarer	7
5. IMPORT/EKSPORTRESTRIKSJONER	7
6. TOLLPREFERANSENE	7
7. VILKÅR FOR PREFERANSETOLLBEHANDLING	7
8. OPPRINNELSESREGLENE	8
8.1 Generelt	8
8.2 Opprinnelsesbevis	8

VEDLEGG

Vedlegg I	VEDLEGG I - OPPRINNELSESREGLENE
Vedlegg III	VAREOMFANG – ANDRE ENN JORBRUKSVARER
Vedlegg IV	TOLLAVTRAPPING – COSTA RICA
Vedlegg V	TOLLAVTRAPPING - PANAMA
Vedlegg VI	COSTA RICAS UNNTAK FRA FORBUD MOT EKSPORTAVGIFTER
Vedlegg VII	HANDELSFASILITERING
Vedlegg VIII	MANDAT FOR UNDERKOMITE FOR VARER
Vedlegg X	JORDBRUKSVARER COSTA RICA - NORGE
Vedlegg XIII	JORDBRUKSVARER PANAMA - NORGE

1. INNLEDNING

1.1 Generelt

Forhandlingene mellom EFTA-statene og Costa Rica og Panama startet i februar 2012. Forhandlingene ble avsluttet i april 2013, og avtalen ble undertegnet under EFTAs ministermøte i Trondheim 24. juni 2013. EFTA-statene har opptrådt som en samlet gruppe i forhandlingene på basis av felles forhandlingsposisjoner det er blitt enighet om etter forutgående interne EFTA-møter. Forhandlingene ble ledet av Sveits på vegne av EFTA. Den etterfølgende tiden har vært nytt til oversettelser og nasjonale ratifikasjoner.

I utgangspunktet ble det forhandlet med de mellomamerikanske landene Costa Rica, Guatemala, Honduras og Panama. Det ble imidlertid etter hvert klart at det ikke var mulig å avslutte forhandlingene med Guatemala og Honduras. Avtalen omfatter derfor bare Costa Rica og Panama, men er utformet slik at den åpner for senere tilslutning fra de andre landene i regionen, dvs. El Salvador, Guatemala, Honduras og Nicaragua.

På norsk side har forhandlingene vært ledet av Nærings- og fiskeridepartementet. Finansdepartementet, ved Toll- og avgiftsdirektoratet, har forhandlet bestemmelsene om toll- og opprinnelsesspørsmål.

Hovedmålsettingen med frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Costa Rica og Panama er å stimulere til økt samhandel og økonomisk samarbeid mellom partene. Frihandelsavtalen omfatter handel med industrivarer, herunder fisk og andre marine produkter, handel med jordbruksvarer, handel med tjenester, investeringer, offentlige anskaffelser, konkurranse, handel og bærekraftig utvikling og immaterielle rettigheter. Den omfatter også handelsfasilitering.

Avtalen er den første hvor basis jordbruksvarer ikke blir behandlet i separate bilaterale avtaler, men inngår i EFTA-avtalen sammen med bearbejdede jordbruksvarer. Jordbruksvarer er derimot skilt ut i eget kapittel (kapittel III) med egne bilaterale vedlegg med konsesjoner mellom det enkelte EFTA-land og det enkelte mellomamerikanske land.

Norges samhandel med varer med Costa Rica og Panama er liten. Norge importerer en del grønnsaker og frukt, i særdeleshet bananer. Samlet import utgjorde 635 millioner kroner i 2013, mens verdien på norsk eksport samme år utgjorde 455 millioner kroner. Blant de viktigste norske eksportartiklene er kunstgjødsel, maskiner og skipsutstyr.

En "Blandet komité" skal etableres og vil få ansvaret for å overvåke og videreutvikle avtalen. Det etableres også en "Underkomité" for opprinnelsesregler og handel med varer.

1.2 Ikrafttredelse

Frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Costa Rica og Panama iverksettes 19. august 2014 mellom de to mellomamerikanske landene og Norge, og henholdsvis 29. august og 5. september 2014 med Sveits/Liechtenstein og Island.

Varer innført til Norge den 19. august 2014 og senere, som ved fremleggelse av tilfredsstillende opprinnelsesbevis kan dokumenteres å være opprinnelsesprodukter fra Costa Rica eller Panama i henhold til disse avtalene, og som fyller de øvrige vilkår som er fastsatt i avtalene, kan innrømmes preferansetollbehandling fra 19. august 2014 i samsvar med avtalte konsesjoner.

Preferansetollsats for innførsel av varer med opprinnelse i Costa Rica og Panama er lagt inn i Tollvesenets elektroniske deklarasjonssystem – TVINN. Da vareomfanget i jordbruksvedleggene mellom Norge og Costa Rica henholdsvis Norge og Panama ikke er identiske har det vært nødvendig å opprette to separate landgrupper opprettet i TVINN.

For Costa Rica: TCR; for Panama: TPA.

På innførselsdeklarasjonen (Enhetsdokumentet) skal det i rubrikk 36 anmerkes "P".

1.3. Tolltariffen – preferansetollsats

De preferansetollsats som følger av de her inngåtte avtaler med Costa Rica og Panama, er gyldig fra 19. august 2014 i Tollvesenets ekspedisjonssystem – TVINN. Preferansetollsatsene for varer med opprinnelse i Costa Rica og Panama vil innarbeides i den elektroniske utgaven av tolltariffen (nettversjonen) sammen med preferansetollsatsene for de øvrige avtaleland. Den trykte utgaven av tolltariffen vil bli oppdatert med virkning fra 1. januar 2015.

1.4. GSP-systemet

GSP-systemet er et viktig verktøy for å gi særfordeler til utviklingsland i verdens handelssystem. Norge har implementert et omfattende system til fordel for utviklingslandene. Når en handelsavtale blir inngått mellom EFTA-statene og et land som nyter godt av GSP-systemet for utviklingsland (for eksempel Panama), så blir GSP-preferansene for landet avvirket ved handelsavtalens iverksetting. Det er norsk praksis at det gis en kort overgangstid på 3 måneder (hvor begge systemer virker parallelt) ut fra praktiske hensyn for varer som er underveis. Dette innebærer at GSP-systemet med Costa Rica og med Panama opphører med virkning fra 19. august 2014, og at det i en overgangstid på 3 måneder vil kunne innføres opprinnelsesprodukter fra Costa Rica og Panama, vedlagt et GSP-sertifikat Formular A inntil 19. november 2014. Etter dette tidspunkt skal kun frihandelsavtalens bestemmelser gjelde.

1.5. Praktiske tiltak

Det vil ikke bli laget en egen håndbok beregnet på preferansesamhandelen mellom EFTA-statene og Costa Rica og Panama, men en opprinnelsesveileder som tar for seg bruken av reglene i opprinnelsesprotokollen til denne avtalen og tilsvarende andre EFTA-avtaler finnes på www.toll.no.

Tollregionene kan bestille Stortingsproposisjon nr. 107 S (2013-2014) ved henvendelse til Statens forvaltningstjeneste, og finnes ellers på internett – www.regjeringen.no (se under Utenriksdepartementet). Iverksettingsrundskrivet finnes på www.toll.no under Innførsel/Frihandel.

Tollvesenet bes å veilede norske eksportører, importører og speditører/transportører på beste måte, bl.a. ved å henvise til Tollvesenets nettsider og ev. ved henvisning til dette iverksettingsrundskrivet. Avtalene blir offentlig kunngjort av Utenriksdepartementet etter vanlig prosedyre. Norske eksportører og andre næringsdrivende kan også bestille et enkeltteksemplar av proposisjonen med vedlegg ved henvendelse til Fagbokforlaget (tlf. 55 38 88 38, faks 55 38 88 39 eller e-post ordre@fagbokforlaget.no), jf. også internett www.regjeringen.no.

Tollvesenet kan på forespørsel gi norske eksportører opplysninger om bl.a. avtalens vareomfang og hvilke opprinnelsesregler som gjelder for konkrete produkter beregnet på eksport fra Norge til Costa Rica og Panama.

2. NÆRMERE OM AVTALENES INNHOLD

2.1. Frihandelsavtalen EFTA-Costa Rica og Panama

Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Costa Rica og Panama er et bidrag til å styrke forholdet mellom partene og bidra til varige handels- og investeringsforbindelser. Sett fra norsk synspunkt er også det å sikre at norske eksportører ikke blir diskriminert i forhold til eksportører fra EU, og skape et forutsigbart rammeverk for norsk næringsliv som ønsker å handle med eller etablere seg i disse landene også svært viktig.

I avtalens fortale stadfester partene blant annet sine forpliktelser i forhold til prinsipper om demokrati, rettsstaten, menneskerettigheter, bærekraftig utvikling (herunder arbeidstakerrettigheter og miljø), bedrifters samfunnsansvar, åpenhet og arbeid mot korrupsjon.

Avtalen gjelder ikke for handelen mellom EFTA-statene, og heller ikke for handelen mellom Costa Rica og Panama.

Opprinnelsesreglene er basert på den europeiske modellen, men inneholder blant ingen forbud mot tilbakebetaling av toll ("drawback"). Som opprinnelsesbevis kan både opprinnelseserklæring (også kjent som fakturaerklæring) og varesertifikat EUR.1 benyttes ved eksport fra EFTA-statene. Eksportører som ikke er «godkjent eksportør» må benytte varesertifikat EUR.1 ved forsendelser hvor verdien av opprinnelsesproduktene overstiger 6000 Euro. Costa Rica og Panama vil inntil videre utstede varesertifikat EUR.1 for alle typer forsendelser. Avtalen er imidlertid utformet slik at også Costa Rica og Panama, når de selv finner det formålstjenlig, kan tillate sine eksportører å benytte opprinnelseserklæring.

I henhold til avtalens artikkel 3.5 gjelder opprinnelsesreglene også for handelen med jordbruksvarer.

Bestemmelsene om **handelsfasilitering** gir partene viktige retningslinjer og forpliktelser overfor næringslivet hva gjelder informasjon og forutsigbarhet.

Avtalen inneholder 13 kapitler og 21 vedlegg som er en integrert del av frihandelsavtalen.

Av frihandelsavtalens (EFTA-avtalens) ulike vedlegg og protokoller nevnes her:

- Vedlegg I inneholder opprinnelsesregler og bestemmelser om administrativt samarbeid. Vedlegget omfatter 5 tillegg (herunder produktspesifikke regler, maler for opprinnelsesbevis og visse beløpsgrenser).
- Vedlegg III angir vareomfanget for og fisk og andre marine produkter og industrivarer, herunder hvilke produkter som hører under kapitlene 25-97 i HS-nomenklaturen som er unntatt fra avtalen, jf. artikkel 2.1.
- Vedlegg IV er en oversikt over hvilke varer som ved innførsel til Costa Rica er gjenstand for tollavtrapping, og over hvor mange år denne avtrappingen skal foregå.
- Vedlegg V er en oversikt over hvilke varer som ved innførsel til Panama er gjenstand for tollavtrapping, og over hvor mange år denne avtrappingen skal foregå.
- Vedlegg VI omfatter unntak som tillater Costa Rica å opprettholde eksportavgifter på visse varer (kaffe, bananer samt kjøtt og flesk).
- Vedlegg VII gjelder handelsfasilitering, jf. artikkel 2.11.
- Vedlegg VIII inneholder mandatet for underkomiteen for varer (herunder opprinnelsesregler og handelsfasilitering).
- Vedlegg X lister innrømmelsene mellom Costa Rica og Norge når det gjelder handel med jordbruksprodukter (jf. artikkel 3.2. paragraf 2).
- Vedlegg XIII lister innrømmelsene mellom Panama og Norge når det gjelder handel med jordbruksprodukter (jf. artikkel 3.2. paragraf 5).

2.2 Tollmyndighetenes forpliktelser

Avtalepartenes tollmyndigheter har rett til å kontrollere at tollpreferanser kun blir innrømmet (beregnet) i samsvar med bestemmelsene i avtalen samt at andre tollmessige forhold blir overholdt. Vareomfanget i avtalen fremkommer av dette rundskrivet.

Preferansetollbehandling ved innførsel til Norge kan bare innrømmes (deklarerer og beregnes) for varer med såkalt frihandelsstatus (dvs. ”opprinnelsesprodukter”) som det foreligger tilfredsstillende opprinnelsesbevis for.

Ved eksport fra Norge av varer som er preferanseberettiget i henhold til denne frihandelsavtalen skal Tollvesenet i samsvar med fastlagte rutiner kontrollere opprinnelsesbevis og kontrollere at disse kun utferdiges i samsvar med avtalens bestemmelser. Tollvesenets kontroller kan foretas på eksporttidspunktet for varene eller i etterhånd. Tollmyndighetene har rett til å kontrollere firmaenes regnskaper og alle forhold omkring produkter som det er utferdiget opprinnelsesdokumentasjon for under denne avtalen. Tollmyndighetene i avtalelandene skal gjensidig informere hverandre om bl.a. resultater fra slike etterkontroller av opprinnelsesbevis foretatt etter anmodning av kompetente myndigheter i en annen avtalepart.

3. FRIHANDELSOMRÅDET EFTA - COSTA RICA OG PANAMA

I følge avtalen omfatter frihandelsområdet alle EFTA-landenes territorier (tollområder), og for Costa Rica og Panama, begrenset til det land og sjøområde som ligger innenfor dvs. av følgende landområder: **Island, Liechtenstein, Norge, Sveits og Costa Rica og Panama.** Med unntak for handel med varer omfattes ikke Svalbard av avtalen.

Vedleggene som omhandler jordbruksvarer gjelder kun mellom den enkelte EFTA-stat og den enkelte mellomamerikanske stat.

4. NÆRMERE OM VAREOMFANGET

Frihandelsavtalen omfatter med få unntak handel med industrivarer, bearbeidede jordbruksprodukter samt fisk og andre marine produkter. Iht. artikkel 2.1 i frihandelsavtalen EFTA-Costa Rica og Panama skal denne for så vidt gjelder handel med varer gjelde for:

a) Fisk og andre marine produkter som er oppført i vedlegg III til avtalen.

Ved innførsel til Norge er det tollfrihet for fisk og andre marine produkter som er oppført under bokstav a vedlegg III. Bokstav a omfatter varer som hører under posisjon 02.08, kapittel 3 og posisjonene 05.11, 15.04, 15.16, 16.03, 16.04, 16.05, 23.01 og 23.09.

b) Produkter som hører under kapitlene 25 til 97 i HS-nomenklaturen (tolltariffen), unntatt de varene som angitt under bokstav b i vedlegg III til avtalen

Under bokstav b listes det enkelte varer under posisjonene 33.01, 35.01, 35.02, 35.05, 38.09 og 38.23. Disse nevnte varene er unntatt fra avtalens ”vareomfang” for import til de avtaleparter som er angitt for det enkelte produkt.

c) Jordbruksvarer som er omfattet av vedlegg X til avtalen.

I henhold til vedlegget om jordbruksvarer skal Costa Rica innrømme tollpreferanser for jordbruksvarer med opprinnelse i Norge. De aktuelle produktene er oppført i tabell 1 til vedlegg X. Innrømmelser som Norge har tilstått Costa Rica for jordbruksvarer finnes i tabell 2 til vedlegget. I tabell 2 er varer som er ansett som bearbeidede jordbruksvarer merket med «PAP i høyre kolonne. Disse innrømmes en tollsats som er den samme som er tilstått EU for tilsvarende produkter.

d) Jordbruksprodukter omfattet av vedlegg XIII til avtalen

I henhold til vedlegget om jordbruksvarer skal Panama innrømme tollpreferanser for jordbruksvarer med opprinnelse i Norge. De aktuelle produktene er oppført i tabell 1 til vedlegg XIII. Innrømmelser som Norge har tilstått Panama for jordbruksvarer finnes i tabell 2 til vedlegget. I tabell 2 er varer som er ansett som bearbeidede jordbruksvarer merket med «PAP i høyre kolonne. Disse innrømmes en tollsats som er den samme som er tilstått EU for tilsvarende produkter.

5. IMPORT- OG EKSPORTRESTRIKSJONER M.M.

Artikkel 2.6 i avtalen forbyr andre kvantitative restriksjoner enn toll, skatter og avgifter. Det er også i separate artikler fastsatt bestemmelser om beregning av tollverdi, gebyrer, formaliteter, intern beskatning, subsidier og antidumping mm, vesentlig som en henvisning til bestemmelsene i GATT 1994 og WTO-avtalen.

6. TOLLPREFERANSENE

6.1. Industrivarer

Ved eksport til Costa Rica og Panama av industrivarer med opprinnelse ("opprinnelsesstatus") i et EFTA-land (for eksempel Norge), skal Costa Rica og Panama innrømme EFTA-statene tollfri innførsel av en rekke produkter allerede fra iverksettingstidspunktet for avtalen. For en del produkter med opprinnelse i et EFTA-land er det imidlertid avtalt overgangsordninger for hvilke tollene skal gradvis trappes ned mot full tollfrihet. Hvilke betingelser som gjelder for de enkelte typer produkter fremgår av vedlegg IV (Costa Rica) og vedlegg V (Panama). Vedleggene er også vedlagt dette rundskrivet.

EFTA-statene innvilger full tollfrihet på industrivarer allerede fra avtalens ikrafttredelse. Noen få industrivarer er unntatt fra avtalen (vedlegg III).

For fisk og andre marine produkter vises det også til avtalens Vedlegg III for nærmere informasjon om vareomfanget.

6.2. Jordbruksvarer

Ved eksport fra Norge skal Costa Rica og Panama innrømme tollfrihet eller tollreduksjon i samsvar med tollsatsene som er angitt i avtalens vedlegg X og XIII. Disse vedleggene viser også hvilke jordbruksvarer Norge skal innrømme preferansetollbehandling for. Det forutsettes at varene er opprinnelsesprodukter i henhold til opprinnelsesreglene i vedlegg I.

For informasjon om handelen med jordbruksvarer mellom Island og Costa Rica eller Panama samt Sveits/Liechtenstein og Costa Rica eller Panama vises det til avtaletekstene på EFTAs hjemmeside, <http://www.efta.int/free-trade/Free-Trade-Agreements/central-american-states>.

7. VILKÅR FOR PREFERANSETOLLBEHANDLING

Opprinnelsesreglene i "Protokoll om opprinnelsesregler" til avtalen og bestemmelser i nasjonal lovgiving, fastlegger de vilkår som må være oppfylt for at produkter skal være berettiget til preferansetollbehandling i samhandelen mellom EFTA-statene og Costa Rica og Panama.

Betingelsene for at et produkt skal være gjenstand for preferansetollbehandling ved innførsel til Norge, er i korte trekk følgende:

1. Krav om preferansetollbehandling må settes frem av importøren (deklaranten) ved tollbehandlingen (fortolling) av produktene.
2. Produktene må inngå i avtalens vareomfang (dvs. at konsesjon må være gitt).

3. Produktene må være fremstilt i frihandelsområdet i samsvar med opprinnelsesreglene inntatt i vedlegg V til avtalen.
4. Forsendelsesregelen fastsatt i vedlegg V må være overholdt.
5. Det må foreligge tilfredsstillende opprinnelsesbevis for produktene i form av en opprinnelseserklæring eller et varesertifikat EUR.1, (se vedlegg I, tillegg 2 og 3).

8. OPPRINNELSESREGLENE

8.1 Generelt

Opprinnelsesreglene er nedfelt i avtalens artikkel 2.2 og vedlegg I til avtalen. Reglene presiserer de krav som gjelder for at en vare kan anses som opprinnelsesprodukt fra en avtalepart, herunder krav til produksjon, og eventuell bruk av innsatsmaterialer fra land utenfor frihandelsområdet som må være oppfylt for at ferdigvaren skal oppnå status som frihandelsvare (opprinnelsesstatus).

Vedlegg I regulerer også det administrative samarbeidet mellom avtalepartenes tollmyndigheter, herunder etterkontroller (verifikasjoner) av opprinnelsesbevis. Flere viktige definisjoner fremkommer av artikkel 1.

Opprinnelsesreglene er delt inn i tre hoveddeler – de materielle artikler, listen over produktspesifikke bearbeidingsprosesser som kreves for angitte varer, samt opprinnelsesbevis. Det må innenfor avtaleområdet foretas en viss grad av produksjon/ bearbeiding for at en vare skal anses å ha opprinnelsesstatus i henhold til avtalen i et EFTA-land (for eksempel Norge), i Costa Rica eller Panama.

De produktspesifikke reglene har fått en oppbygging som avviker fra det vi er vant til. De er delt opp i tre separate lister hvor jordbruks- og fiskeriprodukter under kapitlene 1 - 24 har fått egne lister for henholdsvis EFTA-Costa Rica og EFTA-Panama, mens industridelen, kapitlene 25 – 97, er felles.

8.2 Opprinnelsesbevis

Krav om preferansetollbehandling skal i innførselslandet legitimeres ved fremleggelse av tilfredsstillende opprinnelsesbevis (jf. punkt 7.5 ovenfor). Gjennom utstedelsen av opprinnelsesbevis har eksportøren avgitt erklæring om at varene oppfyller vilkårene i opprinnelsesreglene. Et opprinnelsesbevis skal utferdiges i forbindelse med den fysiske utførelsen av varene, på det tidspunkt den reelle eksport har funnet sted eller er sikret. Et opprinnelsesbevis kan bare utferdiges til land som er part i avtalen, for produkter som er omfattet av avtalen og som er "opprinnelsesprodukter".

Oslo, 12. august 2014